

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Ledenbrief inburgering

ons kenmerk
BAWI/U200902599

datum
3 december 2009

Lbr. 09/137

Samenvatting

In deze ledenbrief gaan we in op een aantal actuele ontwikkelingen op het beleidsveld inburgering. We kijken terug op de discussie over tegenvallende aantallen inburgeraars in 2009 en geven aan welke opstelling we in deze discussie hebben gekozen. Wij zijn van mening dat gemeenten succesvol zijn in hun participatiebeleid. In deze brief staan een aantal adviezen om inburgering en participatie in het komende jaar verder te verbeteren. De ledenbrief gaat in op de invoering van het Participatiebudget, het werven van inburgeraars en de mogelijkheden van inburgering op de werkvloer.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

Informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Ledenbrief inburgering

ons kenmerk
BAWI/U200902599
Lbr. 09/137

datum
3 december 2009

Geacht college en gemeenteraad,

In deze ledenbrief gaan we in op een aantal actuele ontwikkelingen op het beleidsveld inburgering. We kijken terug op de discussie over tegenvallende aantallen inburgeraars in 2009 en geven aan welke opstelling we in deze discussie hebben gekozen. Wij zijn van mening dat gemeenten succesvol zijn in hun participatiebeleid. In deze brief staan een aantal adviezen om inburgering en participatie in het komende jaar verder te verbeteren. De ledenbrief gaat in op de invoering van het Participatiebudget, het werven van inburgeraars en de mogelijkheden van inburgering op de werkvloer.

1. Discussie over inburgering rond maatregelenbrief Minister van der Laan dd. 25 augustus

De op 25 augustus 2009 verzonden maatregelenbrief van minister Van der Laan heeft de afgelopen maanden de discussie over inburgering bepaald. De eerdere conclusie van de minister dat de aantallen over 2009 tegenvallen, blijkt wat te voorbarig zijn geweest en inmiddels heeft hij aan de Kamer gemeld toch positief te zijn over 2009. In de reactie aan de Tweede Kamer, zie <http://www.vng.nl/eCache/DEF/90/524.html>, hebben we betoogd dat het te kort door de bocht is op basis van gestarte trajecten alleen te constateren dat inburgering onvoldoende politiek-bestuurlijke prioriteit heeft. Wij constateren dat gemeenten veel activiteiten ontwikkelen die officieel niet onder de noemer inburgering vallen en waarvoor geen inburgeringsmiddelen worden ingezet. Een voorbeeld daarvan is de participatie van allochtone vrouwen in vrijwilligerswerk. Deze inspanningen zijn er op gericht dat mensen de kennis en vaardigheden van de Nederlandse taal en samenleving verwerven en zo aan hun

inburgering werken. Gemeenten hebben aangegeven weinig heil te zien in de toepassing van meer dwang; de grootste groep potentiële inburgeraars bestaat immers uit vrijwillige inburgeraars en zij kunnen in veel gevallen niet gedwongen worden.

Verder hebben we zitting in de klankbordgroep van de evaluatie van de Wet Inburgering, die naar verwachting in mei 2010 zal zijn afgerond. Ook individuele gemeenten zal gevraagd worden de ervaringen te delen. De evaluatie van de wet is een goede aanleiding om na te denken over de meerwaarde van het inburgeringsexamen. Wij krijgen veel signalen dat enerzijds het examen voor mensen met een laag opleidingsniveau niet haalbaar is, en anderzijds dat het qua taalbeheersing te lage eisen stelt voor hoger opgeleiden. Dit pleit voor een participatieaanbod dat op maatwerk gericht is. Een ontschot Participatiebudget biedt daar de mogelijkheden toe, en we zullen ons daar sterk voor blijven maken.

Om duidelijk te maken wat de ambities van gemeenten op het gebied van inburgering en participatie zijn, zullen we in aanloop naar de nieuwe kabinetsperiode komen met voorstellen over de toekomst van inburgering.

De tweede tranche wijzigingen van de Wet Inburgering (één handhavingstermijn, opnemen van vrijwillige inburgering in de wet en het persoonlijk inburgeringsbudget) ligt op dit moment in de Eerste Kamer. Op korte termijn zal via de website [Handreiking Inburgering Gemeenten \(www.handreikinginburgeringgemeenten.nl\)](http://www.handreikinginburgeringgemeenten.nl) een modelverordening beschikbaar zijn waarin deze wijzigingen zijn verwerkt.

Na het bestuurlijk overleg van 16 december van de minister met VNG, G4 en G48 zal er definitieve duidelijkheid zijn over de middelen die beschikbaar worden gesteld om in 2010 60.000 inburgeringstrajecten te realiseren. De gemeenten zullen daarover per brief worden geïnformeerd.

2. Invoering Participatiebudget

Vanaf 1 januari 2009 is de Wet op het Participatiebudget van kracht en vanaf 1 januari 2010 geldt het Participatiebudget voor alle gemeenten. De budgetten voor re-integratie, inburgering en educatie worden samengevoegd en kunnen worden ingezet voor het aanbieden van participatievoorzieningen. Op Prinsjesdag 2009 is bekend geworden dat de gedwongen winkelnering voor educatie bij het ROC tot 2013 van kracht blijft en dat inburgeringsmiddelen niet mogen worden ingezet voor educatie. De VNG heeft in voorbereiding op de begrotingsbehandeling van SZW haar zorgen kenbaar gemaakt over de neiging van de deelnemende ministeries de schotten tussen de deelbudgetten te verhogen. In 23 gemeenten hebben voorbereidingstrajecten gedraaid om de mogelijkheden van het

Participatiebudget te verkennen. Daaruit blijkt dat de invoering van het Participatiebudget vraagt dat het klantproces zo wordt ingericht dat burgers die vanuit de Wet Werk en Bijstand (WWB), Wet Inburgering (WI) of de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), hetzelfde aanbod kunnen krijgen. Sommige gemeenten kiezen ervoor dat vorm te geven met participatieconsulenten, andere gemeenten laten consulenten hun specialisme vanuit de drie materiewetten behouden, maar zorgen voor een goede doorverwijzing. In veel voorbereidingstrajecten is een doelgroepenanalyse uitgevoerd. Daar blijkt uit dat er overlap is tussen de doelgroepen van de drie wetten. De gecombineerde voorzieningen die vanuit inburgering aangeboden kunnen worden, geven de mogelijkheid om één samenhangend aanbod aan de burger te doen. De koppeling tussen WWB en WI maakt het zelfs mogelijk om vrijwillige inburgeraars in het kader van arbeidsinschakeling verplicht een traject op te leggen.

Ook de aansturing van het Participatiebudget door één wethouder is een belangrijke stimulans voor een integrale aanpak. De voorbereidingstrajecten hebben veel concrete producten opgeleverd, die ook voor andere gemeenten beschikbaar zijn. Zie

<http://www.vrom.nl/pagina.html?id=36199>

Wij zouden voor gemeenten graag meer ruimte zien om trajecten aan te bieden aan inburgeraars die een stijging op de participatieladder bewerkstelligen, zonder dat het noodzakelijkerwijs tot een examen leidt. Op dit moment ontmoedigt de sturing op behaalde examens in de systematiek van de outputverdeelmaatstaven gemeenten om die trajecten te financieren. We zullen ons hier de komende tijd voor inzetten.

3. De werving van inburgeraars

Wij krijgen veel signalen dat het Bestand Potentieel Inburgeringsplichten (BPI) eind dit jaar praktisch leeg zal zijn in veel gemeenten. Dat maakt het noodzakelijk om de werving van vrijwillige inburgeraars te intensiveren. Bij ons melden zich veel gemeenten die succesvol zijn in het benaderen van vrijwillige inburgeraars. Indien gewenst kunnen we u in verbinding brengen met andere gemeenten die hier ervaring mee hebben. We geven een aantal voorbeelden.

- Een analyse van het gemeentelijk bestand, bijvoorbeeld van burgers die in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) bij de gemeente aankloppen, kan inburgeringsbehoeftigen opleveren.
- Een aantal gemeenten boekt succes met de organisatie van wervingsbijeenkomsten in de wijk of in de stad. Door als insteek het belang van een goede beheersing van de Nederlandse taal te kiezen, is het mogelijk om inburgeraars een traject te laten starten.

- De inzet van ambassadeurs, inburgeraars die al een cursus hebben gedaan, is een succesvolle manier om nieuwe inburgeraars over te halen met een traject te beginnen.
- Inburgering kan ook gestimuleerd worden via de opvang en/of scholing van kinderen. Veel kinderen van inburgeraars maken gebruik van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) faciliteiten. Door aansluiting te zoeken tussen de tijden van het kind en de ouder is het mogelijk om beiden gelijktijdig onderwijs aan te bieden. Zie <http://www.vng.nl/eCache/DEF/91/230.html>
- Een specifieke groep vrijwillige inburgeraars is de groep MOE-landers (afkomstig uit Midden en Oost Europa). Deze arbeidsmigranten vestigen zich in sommige gevallen voor lange tijd in Nederland. De inspanningen die gemeenten verrichten om de huisvesting van deze groep goed te regelen, bieden een aanknopingspunt om deze groep ook een inburgeringsaanbod te doen. In de convenanten die gemeenten sluiten met uitzendorganisaties en corporaties kunnen afspraken over inburgering worden meegenomen.

Wij ontvangen wel eens signalen dat in een aantal gemeenten vrijwillige inburgeraars geen aanbod kunnen krijgen, omdat de verordening dat niet toelaat. We hebben richting de Tweede Kamer aangegeven dat obstakels in de verordening nooit een verhindering mogen zijn om alle potentiële inburgeraars een aanbod te kunnen doen.

4. Inburgering en werkgevers

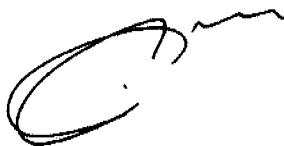
Inburgering op de werkvloer biedt een mogelijkheid om inburgeraars te motiveren om met een traject te starten. Vaak wordt het belang van duale trajecten onderstreept; in een werksituatie is de duale component al aanwezig. De gemeente kan inburgering bij de werkgever vergoeden via een zogeheten Persoonlijk Inburgerings Budget (PIB), zolang het traject maar leidt tot deelname aan het examen. Wanneer inburgeraars worden opgeleid tot MBO-niveau, kan met een zogenaamde taalkennisvoorziening worden voldaan aan de inburgeringsplicht.

Werkgevers zijn lang niet altijd bekend met de mogelijkheden die de Wet inburgering biedt om werknemers te scholen. Uit de praktijk blijkt dat het zinvol is werkgevers hierover actief te benaderen. Zij hebben belang bij personeel dat in het Nederlands communiceert en dat de veiligheidsvoorschriften kan lezen. Bij deze aanpak is het zinvol aan te sluiten bij de werkgeversbenadering die vanuit de verschillende Werkpleinen wordt opgezet omdat daarmee de communicatie met gemeenten voor ondernemers overzichtelijk blijft. Bij grote werkgevers komt het vaak voor dat inburgeraars uit verschillende gemeenten komen. In dat geval is het belangrijk dat één van de gemeenten een trekkersrol op zich neemt, zodat voor

de verschillende inburgeraars een PIB kan worden afgesloten. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft succes geboekt met deze actieve strategie, zie <http://www.vng.nl/eCache/DEF/91/717.html> Het Participatiebudget biedt verder de mogelijkheid om buiten de gemeentegrenzen een aanbod te doen. Belangrijk daarbij is wel dat de handhaving van een inburgeringsplichtige gedaan dient te worden door de gemeente waarin de inburgeraar woont.

Via www.vng.nl , onderdeel sociale zaken, integratie en zorg blijft u op de hoogte van de acties van de VNG en de laatste ontwikkelingen.

Hoogachtend,

mr. R.J.J.M. Pans
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.